

Following is my revision of Mark's remarks

From: Norman Lamm
Sent: Thursday, February 07, 2008 10:30 AM
To: ischwart@yu.edu
Cc: Hilda Tejada; cherny@yu.edu
Subject: FW: Kedusha and Sevara

PL GIVE ME AS SOON AS I RETURN

From: msdratch@aol.com [mailto:msdratch@aol.com]
Sent: Wednesday, February 06, 2008 10:51 AM
To: Norman Lamm
Subject: Kedusha and Sevara

Based on our discussion on Shabbat. It's also posted on Google Documents.

Now close the computer and get some sun!!!!

קדושה במצוות אוניברסליות?

כבר כתבנו :

(there's nothing like quoting myself!)

תירוץ שלנו

אולם יש להבין: הלא קבענו שבדרך כלל הסברא והחכמה עולות בערכם ממצוות הכתובות בתורה, אלא (1) זה סותר את הכלל המקובל ש"גדול המצווה ועושה ממנו שאינו מצווה ועושה", (2) לשיטת רה"ג ואחרים, המצוות השכליות אין להם קדושה (ולכן אין לברך עליהן "אקב"ו"). אלא שיש להסביר, שהסברא אם כי מקורו ברצון הבורא ית', מ"מ זה עובר דרך מוחו ולבו של האדם ואינו ישר מהקב"ה, משא"כ מצוות הכתובות בתורה באות לנו ישר ממנו ללא הפסק ולכן יש בהן מקדושתו ללא תיווך האנושי. לפיכך, המקיים מצוה הכתובה בתורה הריהו עושה רצונו של הקב"ה בלי מתווך ולכן יש למעשיו קדושה, אבל העושה מתוך סברא מגיע אמנם למדרגה של חסידות, ולא למדרגה של קדושה. ותוספת קדושה זו היא היא הטעם ש"גדול המצווה ועושה", וגם מדוע מברכים ברכת המצוה על מצוות שמעיות ולא על מצות שכליות. וקדושה עולה בערכה על חסידות.

[הערה: לכאורה זה נגד המשנה בסוטה פרק ח' -----רבי פנחס בן יאיר אומר, זריזות מביאה לידי נקיות, ונקיות מביאה לידי טהרה, וטהרה מביאה לידי פרישות, ופרישות מביאה לידי קדושה, וקדושה מביאה לידי ענוה, וענוה מביאה לידי יראת חטא, ויראת חטא מביאה לידי חסידות, וחסידות מביאה לידי רוח הקדש [וחסידות מביאה לידי רוח הקודש] - פירש רש"י להשרות עליו שכינה]. לכאורה חסידות גדולה מקדושה! אולם אלה דברי התו"ט שם:

"רבי פנחס בן יאיר כו' - ליתא בבבלי ולא בירושלמי בנוסח המשנה. ולא בגמ' דהכא. אבל בלשון אחרת שנויה בברייתא דספ"ק דע"ז דף כ' בבבלי. ובירושלמי פ"ג דשקלים מסכים לנוסחא דתנא אלא דל"ג פרישות ובעל יפה מראה יחיד טעמא משום דכולהו מייתי להו מקרא [כדאיתא התם בירושלמי] ודטהרה מביאה לידי פרישות. ושפרישות מביאה לידי קדושה לית ליה קרא. ע"כ. ולי נראה דהירושלמי ס"ל דאין בין טהרה לפרישות דהיינו מטהר עצמו היינו פורש עצמו מדבר המותר. ובירושלמי פ"ק דשבת איתא נמי בגירסא אחרת קצת. אבל בעל יפה מראה תקנה כג"ד דשקלים"

ועוד מצאתי במס' כלה ב-יד: "ונקיות לידי טהרה וטהרה לידי חסידות וחסידות לידי ענוה וענוה גדולה מכולם"—ללא זכר לקדושה כלל... ועוד, יעוין בע"ז ח: שיש הרבה גירסאות שהמונחים "חסידות" ו"קדושה" מעורבים וא"א לקבוע בוודאות דעת חכמינו איזה עדיף חסידות או קדושה. ועוד: אפילו לנוסח המשנה בסוטה יש הבדל בין "קדושה" שהיא פחותה מ"חסידות", ל"רוח הקודש" שהיא למעלה מחסידות! למסקנא: אין לסמוך על כל המקורות שהבאנו והרשות נתונה לדרוש לפי השכל

XX

XXXXXXXXXXXX

אולם יש לנו לברר לפי השיטות האלו—שאין קדושה לבנ"י ממצוות שכליות (דהיינו מסברא) הואיל ונצטוו בהן גם בני נח וא"כ מה מוסיף חיוב הנובע מגזירת הכתוב על חיוב הנובע מסברא?
(there's nothing like quoting myself again!)

והעיר הרה"ג מנחם כשר זצ"ל בתו"ש, שמות פרק כ' ס"ק ש"י,
...דמה מצוה זו שהיא כפריעת חוב לאדם שכל מה שעשיה לאביו ולאמו אינן אלא כפרעון
חוב שגמלוהו הטובה בלידתו וגידולו ולימוד... וע"פ טעם זה מתרצים המפרשים
למה אין מברכים על כיבוד אב ואם...משום שהיא מצוה שכלית בין אדם לחברו
וגם ב"נ נוהגים בה.

ובזה מובן האיך אנו לומדים עניני כיבוד או"א מב"נ. הגמ' קידושין ל"א ע"א אומרת,
אמר שמואל שאלו את ר' אליעזר עד היכן כיבוד אב ואם אמר להם צאו וראו מה
עשה עובד כוכבים אחד לאביו באשקלון ודמא בן נתינה שמו בקשו ממנו חכמים
אבנים לאפוד בששים ריבוא שכר ורב כהנא מתני בשמונים ריבוא והיה מפתח
מונח תחת מראשותיו של אביו ולא ציערו לשנה האחרת נתן הקדוש ברוך הוא
שכרו שנולדה לו פרה אדומה בעדרו נכנסו חכמי ישראל אצלו אמר להם יודע אני
בכם שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי אלא אין אני מבקש
מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא וא"ר חנינא ומה מי שאינו
מצווה ועושה כך מצווה ועושה עאכו"כ דאר"ח גדול מצווה ועושה ממי שאינו
מצווה ועושה

על הערות התורה תמימה לשמות כ"ד ס' ל',
כבר נתעוררו בספרי הראשונים ואחרונים למה אין מברכין על כמה מצות כמו על
צדקה וגמילות חסד והשבת אבדה ובקור חולים וכדומה, והרבה טעמים וסברות
נאמרו בזה. ולדעתי נראה פשוט, משום דבכלל לשון הברכה אשר קדשנו
במצותיו וצונו מורה דבמצוה זו שאנו עושים אנו מקודשים ומובדלים משארי
האומות שאינן נוהגות כן, והנה זה במצות שבין אדם למקום, כמו תפלין וציצית
וסוכה ולולב וכדומה, שאינן נוהגים באומות, משא"כ במצות שבין אדם לחבירו
כאלה שחשבנו הרי הן נוהגות גם באומות ולא שייך על זה אשר קדשנו במצותיו,
כלומר שהבדילנו, אחרי שאין אנו מובדלים בהן משארי האומות המתוקנות.
ונראה אשר אל סברא זו כוון הרמב"ם בפ"א ה"ב מברכות שכתב כל מצות עשה
שבין אדם למקום מברך וכו', וכתב הכ"מ ז"ל, ודקדק רבינו לכתוב שבין אדם
למקום לומר דבמצות שבין אדם לחבירו כגון עשיית צדקה וכדומה אין מברכין
עליהן, עכ"ל, ולא ביאר בטעם וסברא, וע"פ באורנו הדברים מאירים, והנה אע"פ
שיש איזו מצות יוצאות מכלל זה, אך אולי יש בהם טעם מיוחד, אבל כללות
הדברים קרוב לודאי שכן הוא כמש"כ, ודו"ק:

ועל' גם בערוך השולחן יו"ד סימן ר"מ סעיף ד', בהל' כיבוד או"א,
ויש ששאלו: למה אין מברכין על מצוה זו? וכן על כמה מצות יש שאלה זו, כמו
צדקה וגמילות חסדים וכיוצא באלו. ולעניות דעתי נראה: דכיון דכל אדם ולשון
עושים אותם, נהי שעושים מפני השכל, מכל מקום כיון שבעשייה שוים הם
וההפרש הוא רק במחשבה שבלב, שאלו עושים מפני ציוי הקדוש ברוך הוא ואלו
מפני השכל – לא תקנו ברכה על זה שיאמרו "אשר קדשנו במצותיו וצונו..."
מה מוסיף חיוב הנובע מגזירת הכתוב על חיוב הנובע מסברא? י"ל שאע"פ שאין קדושה per se מ"מ
יש relatedness להקב"ה והצווי מהפך אותם לreligious acts.

More new features than ever. Check out the new [AOL Mail!](#)